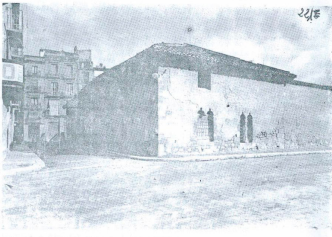

Els privilegis Reials sobre Fires i Mercat de Tortosa

per JESUS MASSIP

CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CIN

L'any 1.968, en ocasió de la Fira de maig, donavem a la publicitat el privilegi de confirmació de la Fira de Pere el Cerimoniós, datat a 12 de desembre de 1.373, i dem allí que no havien localitzat el del seu avi Jaume II, de 1.224 citat per Pere com antecendent del d'ell.

Finalment el mateix calaix de Consolat i Fira i Imperlatge, hem trobat el pergam n.º 36 que es el privilegi original de 29 de gener de 1.224 donat per Jaume II a Tortosa, en el que a precs dels ciutadans "concedia i ordena que fira o mercat es face cada any, a perpetuïtat en la ciutat de Tortosa, començant el dia de St. Jeronim i durant quinze dies subsequentes". El pergam que com hem dit es l'original, ha perdut el segell pendent i se algun defecte de conservació, no obstant queda clar, (perque ho diu), que es el primer, donat que avans no es celebraven "Fira seu nundine", Fires i mercat.

Així sembla no estar d'acord amb les Costums de Tortosa en, ja a la Rub. 24 del Llibre IV es dedicada íntegrament a la matèria (des costums) com diu la rubrica, "de Fires e de Mercat". La aparent contradicció es resol en llegir la costum, que fa referència a "Arre" només en quant a la llibertat dels ciutadans per anar-hi "sine contrahendi". Pel que fa al mercat establert, el mercat setmanal dels divendres (que passarà a dijous anterior si es festa), i així ja des del primer manuscrit conegut (1272) el que vol dir que la costum era ja tradicional en aquell moment.

Per tant el que Jaume II atorga a la Ciutat es la celebració de "Fira seu nundine" es a dir del que en deien fires i els romans en dien "nundine" perquè duraven nou dies, una festa per la ciutat i una ocasió per tota la gent del territori i dels veïns d'Empú i València, per comprar i vendre. Algunes coses més, evidentment, que el mercat setmanal dels divendres que contemplem ja les Costums i que segües celebrant encara cada dilluns.

Quan Pere el Cerimoniós vultana anys després torna sobre el tema serà per ampliar considerablement el temps de duració de la Fira que passa de 15 a 22 dies començant en la festa de la Pasqua de Resurrecció i, concedint a més el retorn per 22 dies més començant en la festa de Tots Sants, el que es notable el ja ho feien notar l'any 68 en publicar el privilegi de Pere el Cerimoniós - es la causa de tal ampliació realment generosa: "Per a millorament de la Ciutat i porque Tortosa está fundada al sig de les nostres terres i regnes" i porque viuque a mes →

FESTES DE LA CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CINTA 1978 - FESTES DE LA

I es multiplique la seva població". Cal remarcar el fet de que el "Tortosa crulla dels Palassos Catalans" no es un reclat ocasional i de circumstàncies, perquè Pere el Cerimoniós ja diu que es la causa del seu ample privilegi "perque Tortosa está fundada al sig de les nostres terres i regnes" i no serà l'única a dir-ho.

Els resultats del privilegi de Jaume II, anul·lat per Pere serien tant evidents que la Ciutat reglamenta el lloc i situació dels mercaders, i anirà eixamplant el mercat del sotà els porcos de la Plaça de la Font, (avui Constitució), pels carrers dels voltants, (botiques de la Sal, Coll de Sant Joan, Jaules Hoves, Mercaders etc.), fins a convertir el centre del casc antic de Tortosa en mercat, que tota la nit seria il·luminat obligatòriament (amb llums d'oli als finestres i cantons) i ampliant-se a fora el pont pel mercat de bestiar gros i menut. Tant per l'aire ocupada pel mercat, com pel temps de duració, cal pensar que el valor de contractació havia de ser molt elevat.

De l'aire ens en dona notícia Ja Galindo, (1), que ens explica com pel març de l'any 1.378 ja s'enviaven endavant a Morella, Montroy, Alcoris, Casp, Montalbà, Orta, Gandesa, Valls, Falset, Prades, Montblanch, Terraça, Corbera, Lledó, Selva, Balaguer, Castelló, Burriana, Valhècia, Saragossa, Calatayud i Barroca, fent-se la crida en català, (excepte a Saragossa i les ciutats aragoneses que en treballen el "aragones o castellà").

Mentre tant des de l'any 1.360 havia començat la construcció de la Llotja, s'estava obrant el porxo del blat que es la part recuperada actualment al Porxo de la Ciutat, i l'any 1.363 el 23 de Juliol el mateix Pere el Cerimoniós, establí a Tortosa el Consolat de Mar, amb dos consells i un assessor, ("segons en Mallorca").

L'activitat mercantil de la Ciutat en els segles XIV i XV donava mesura del seu desenvolupament a partir de la Reconquesta, ciutat cristiana, però amb bona relació amb la població jueva i mora que s'hi va quedar, arribaria a ser la segona ciutat de Catalunya, pel camí del riu i pels seus dos ports en la mar i pel control de determinats productes en tota la conca del Mediterrani com la sal i el blat. →

CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CIN

(1) Vid. sobre el tema GALINDO M. La Zuda n.º 16 - 1.914
ROGER M. La Zuda n.º 36 - 1.960, abril/jun
MASSIP J. La Voz del Bajo Ebro - 1.968, ma
"Notes per a la Història"